

Kūdikių iki 15 mėnesių amžiaus skiepijimas

Lithuanian translation of *Immunisation for babies up to 15 months of age*

Ižanga

Šis vadovas skirtas tėvams, auginantiems kūdikius iki 15 mėnesių amžiaus. Jame pateikta informacija apie įprastus skiepus, kuriais kūdikiai skiepijami apsaugos nuo sunkių vaikų ligų sumetimais. Jame taip pat aprašytos šios ligos ir paaiškinta, kodėl būtina nuo jų apsaugoti vaikus.

Skiepijimo programa reguliariai peržiūrima, siekiant užtikrinti, kad vaikams būtų teikiama veiksmingiausia apsauga nuo ligų, kurioms įmanoma užkirsti kelią. Į šį informacinį lapelį įtraukti naujausi minėtos programos pakeitimai, būtent:

- įvesta nauja pneumokokinė vakcina, kuria skiepijami dviejų ir keturių mėnesių kūdikiai, o pakartotinai skiepijama sulaukus 15 mėnesių amžiaus;
- pakeistas skiepijimo nuo meningito C grafikas, t. y. įtrauktas pakartotinis skiepijimas sulaukus 12 mėnesių amžiaus;
- papildomai skiepijama HiB vakcinos doze, suėjus 12 mėnesių.

Šie pakeitimai padaryti dėl to, kad sukurta naujų vakcinų, be to, tyrimais nustatyta, kad skiepijimas šiomis vakcinomis kitu metu teikia geresnę apsaugą.

„Dvi visuomenės sveikatos apsaugos priemonės, padariusios didžiausią įtaką sveikatai pasaulyje, yra švarus vanduo ir skiepai.“

Pasaulio sveikatos organizacija

Kas yra skiepijimas?

Skiepijimas yra geriausias ir saugiausias būdas apsaugoti jūsų kūdikį nuo susirgimo įvairiomis užkrečiamosiomis ligomis. Kūdikiams įšvirkščiami vadinamųjų vakcinų, kurios skatina organizmą gaminti antikūnius. Antikūniai yra natūrali organizmo gynybos sistema kovai su užkrečiamosiomis ligomis. Skiepijimas padeda parengti organizmą kovai su infekcija, jei vaikas turėtų kontaktą su ligos užkratu.

Kam reikalingas skiepijimas?

Pasaulyje nuo užkrečiamųjų ligų kasmet miršta daugiau nei 14 milijonų žmonių. Daugelis šių ligų Šiaurės Airijoje tapo retos ir galbūt jums teko labai mažai apie jas girdėti. Jos kartojausi rečiau, kadangi pas mus paskiepijamas labai didelis procentas vaikų, ir skiepai labai padėjo įveikti šias ligas. Tačiau kitose pasaulio šalyse tomis ligomis sergama dar gana dažnai, o kadangi žmonės vis daugiau keliauja po užsienį, ligų užkratas vėl gali patekti į Šiaurės Airiją ir užkrėsti nepaskiepytus vaikus.

Svarbu, kad nepamirštumėme, kad šios ligos gali būti labai sunkios. Maži kūdikiai yra labiausiai pažeidžiami šių infekcijų – štai kodėl kūdikių apsauga būtina pasirūpinti kuo anksčiau. Norint visiškai apsaugoti kūdikį, reikia jį skiepyti daug kartų, todėl svarbu atlikti visą skiepavimo kursą. Jei kūdikis praleido kurį nors skiepimą, jį galima paskiepyti bet kada vėliau, netgi jei pavėluota daug laiko. Tiesiog susitarkite su savo bendrosios praktikos gydytoju arba apsilankiusiu sveikatos priežiūros darbuotoju dėl skiepavimo praleista vakcinų doze. Kurso nereikia pradėti nuo pradžios.

Kai kurios ligos dažnai pasireiškia sunkesne forma vyresniems vaikams, todėl svarbu juos paskiepyti pakartotinai.

Jei turite klausimų dėl skiepavimo, pasikalbėkite su savo bendrosios praktikos gydytoju, slaugytoja arba jus apsilankiusiu sveikatos priežiūros darbuotoju.

Informacijos taip pat rasite apsilankę internetiniuose tinklapiuose:
www.immunisation.nhs.uk,
arba www.dhsspsni.gov.uk/phealth
arba www.mmrthefacts.nhs.uk

Kūdikiams skirtos vakcinų

DTaP / IPV / Hib vakcina

Ši vakcina apsaugo nuo difterijos (D), stabligės (T), kokliušo (P), poliomieliito (neaktyvi poliomieliito vakcina – IPV) ir B tipo *Haemophilus influenzae* (Hib). Vakcinų poliomieliito sudėtinė dalis dabar įšvirkščijama kartu su kitomis vakcinų dalimis, o ne duodama praryti.

Kūdikį reikia skiepyti DTaP / IPV / Hib vakcina, kai jam sukanka du, trys ir keturi mėnesiai.

Kai kūdikiui sukaks 12 mėnesių, jis bus paskiepytas pakartotine Hib vakcina (kartu su MenC vakcina), o vėliau, prieš pradedant lankyti mokyklą, pakartotinai nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomieliito. Vėliau, kai vaikui bus 14-18 metų, jis bus pakartotinai paskiepytas nuo stabligės, difterijos ir poliomieliito.

Ar DTaP / IPV / Hib vakcina yra veiksminga?

Tyrimai liudija, kad DTaP / IPV / Hib vakcina yra labai veiksminga priemonė jūsų kūdikiui apsaugoti nuo šių penkių sunkių ligų. Tačiau reikalingos jau minėtos pakartotinės dozės, kad augdamas jūsų vaikas ir toliau būtų apsaugotas.

Nuo kokių ligų apsaugo DTaP / IPV / Hib vakcina?

Difterija

Difterija yra sunki liga, kuri gali staiga sukelti kvėpavimo sutrikimų. Ji gali pakenkti širdžiai ir nervų sistemai, o sunkiais atvejais vaikas gali mirti. Tais laikais, kai vaikai dar nebūdavo skiepjami nuo difterijos, Šiaurės Airijoje kasmet būdavo užregistruojama iki 1500 susirgimo difterija atvejų.

Stabligė

Stabligė yra skausminga liga, kuri paveikia raumenis ir gali sukelti kvėpavimo sutrikimų. Ja susergama, kai žemėje ir mėšle esantys mikrobai patenka į organizmą per atvirus įpjovimus arba nudegimus. Stabligė paveikia nervų sistemą ir ši liga gali būti mirtina. Ja neužsikrečiama nuo kito žmogaus.

Kokliušas

Kokliušas yra tokia liga, kuri gali sukelti ilgus kosulio ir dusulio priepuolius, dėl kurių pablogėja kvėpavimas. Liga gali tęstis iki 10 savaičių. Ji gali pasireikšti sunkia forma mažiems vaikams, o kūdikiai iki vienerių metų amžiaus gali net mirti. Tais laikais, kai vaikai dar nebūdavo skiepijami nuo kokliušo, Šiaurės Airijoje kasmet būdavo užregistruojama iki 3500 susirgimo kokliūšu atvejų.

Poliomielitas

Poliomielitą sukelia virusas, kuris puola nervų sistemą ir gali negrįžtamai paralyžiuoti raumenis. Jei poliomielitas paveikė krūtinės raumenis arba smegenis, žmogus gali mirti. Tais laikais, kai vaikai dar nebūdavo skiepijami nuo poliomielito, Šiaurės Airijoje kasmet pasitaikydavo net 1500 susirgimo paralyžiniu poliomielitu atvejų.

HiB infekcija

HiB yra infekcija, kuri gali sukelti keletą sunkių susirgimų, pvz., kraujo užkrėtimą, plaučių uždegimą ir meningitą. Visi šie susirgimai gali baigtis mirtimi, jei nuo jų nebus skubiai gydoma. Hib vakcina saugo jūsų kūdikį tik nuo vieno tipo meningito (Hib). Ji nesaugo nuo kitų tipų meningito.

DTaP / IPV / Hib vakcinos šalutinis poveikis

Daugeliui kūdikių nepasireiškia jokio šalutinio poveikio, tačiau visi kūdikiai yra skirtingi. Jūsų kūdikiui gali pasireikšti kurie nors iš šių šalutinio poveikio atvejų, kurie paprastai būna lengvi:

- jaudrumas, trunkantis iki 48 valandų po paskiepijimo;
- lengvas karščiavimas;

- mažas sukietėjimas injekcijos vietoje. Jis gali išlikti keletą savaičių, paskui lėtai išnyksta.

Jei manote, kad jūsų kūdikiui pasireiškė bet kokia kitokia reakcija į DTap / IPV / Hib vakciną ir ji kelia jums nerimą, pasitarkite su savo gydytoju, slaugytoja arba vaikus namuose lankančiu sveikatos priežiūros darbuotoju.

Tėvai ir globėjai taip pat gali pranešti apie įtariamus vakcinų ir vaistų šalutinio poveikio atvejus, naudodamiesi vadinamąja „Geltonosios kortelės“ sistema. Tai galima padaryti internetu, apsilankius internetiniame tinklapyje www.yellowcard.gov.uk, arba paskambinus „Geltonosios kortelės“ pagalbos linijos nemokamu numeriu 0808 100 3352 (ši tarnyba dirba nuo pirmadienio iki penktadienio, nuo 10.00 iki 14.00 val.).

Alerginės reakcijos

Labai retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją, pasireiškiančią atskirų kūno dalių arba viso kūno išbėrimu ir niežėjimu. Dar rečiau vaikams gali pasireikšti stipri reakcija vos per kelias minutes nuo paskiepijimo, kuri gali sukelti kvėpavimo sutrikimą ir net apalpimą. Toks reiškinys vadinamas anafilaksija. Neseniai atliktų tyrimų metu nustatyta, kad anafilaksija ištinka vienu iš apytiksliai pusės milijono skiepijimo atvejų. Nors alerginės reakcijos gali sukelti nerimą, tinkamai gydant pagyjama greitai ir visiškai.

Traukuliai

Labai retais atvejais kūdikiui gali užėti traukuliai, praėjus vienai-dviem dienoms po paskiepijimo DTap / IPV / Hib vakcina. Paprastai tai atsitinka dėl labai aukštos temperatūros. Jeigu jūsų kūdikiui

užėjo traukuliai, nedelsdami kreipkitės į savo bendrosios praktikos gydytoją. Kūdikiams traukuliai paprastai praeina greitai ir visiškai. Mažiems kūdikiams traukuliai gali užėti bet kada, todėl jeigu jie užėjo po paskiepijimo, tai dar nereiškia, kad priežastis yra vakcina. Jūsų gydytojas nuspręs, ar kūdikį galima skiepyti pakartotinėmis šios vakcinos dozėmis. Jeigu pavėlavote pasiskiepyti, padidėja galimybė, kad jūsų kūdikiui po paskiepijimo DTap / IPV / Hib vakcina užeis traukuliai, nes traukuliai dėl aukštos temperatūros dažniau pasitaiko pirmuosius šešis gyvenimo mėnesius. Taigi svarbu savo kūdikį paskiepyti sukačius reikiamam amžiui.

Pneumokokinė vakcina (PCV)

Ši vakcina teikia apsaugą nuo vieno dažniausių meningito sukėlėjų ir nuo kitų susirgimų, pvz., sunkių ausų infekcijų (vidurinės ausies uždegimo) ir plaučių uždegimo, kuriuos sukelia įprasčiausių tipų pneumokokai. Meningitą, ausų infekcijas bei plaučių uždegimą gali sukelti ir mažiau įprastų tipų pneumokokai, taip pat kitos bakterijos ir virusai. Ši vakcina neapsaugo nuo kitų sukėlėjų sukeltų infekcijų.

Jūsų kūdikį reikia paskiepyti PCV vakcina, kai jis bus dviejų, keturių ir 15 mėnesių amžiaus.

Kas yra pneumokokinė infekcija?

Pneumokokinė infekcija – viena dažniausių meningito priežasčių, tačiau ji gali sukelti ir sunkias ausų infekcijas (vidurinės ausies uždegimą), plaučių uždegimą ir kai kuriuos kitus susirgimus.

Šalutinis PCV vakcinės poveikis

Vienam-dviem iš 10 paskiepytų kūdikių injekcijos vieta gali patinti, parausti arba pasidaryti skausminga, vaikas gali truputį karščiuoti. Itin retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją (žr. aukščiau).

Meningito C (MenC) vakcina

Ši vakcina saugo nuo infekcijos, kurią sukelia C grupės meningokokai – tai bakterijų tipas, kuris gali sukelti meningitą ir sepsį (kraujo užkrėtimą). MenC vakcina neapsaugo nuo meningito, kurį sukelia kitos bakterijos arba virusai.

Jūsų kūdikį reikia paskiepyti MenC vakcina, kai jis bus trijų ir keturių mėnesių amžiaus.

Jūsų vaiką reikia paskiepyti pakartotine MenC vakcina (kartu su Hib vakcina), kai jam sukaks 12 mėnesių.

Kas yra meningitas ir sepsis?

Meningitas yra smegenų dangalų uždegimas (patinimas). Sepsis yra kraujo užkrėtimas. Tie patys mikrobai, kurie sukelia meningitą, gali sukelti sepsį. Kūdikiams ir 15-17 metų jaunuoliams gresia didžiausias pavojus susirgti meningitu arba sepsiu nuo C grupės meningokokų infekcijos.

Ar MenC vakcina yra veiksminga?

Nuo to laiko, kai buvo pradėtas skiepijimas MenC vakcina, jaunesnių nei vienerių metų amžiaus kūdikių, susirgusių dėl C grupės infekcijos, skaičius sumažėjo apytiksliai 95%. Maždaug 9 iš 10 kūdikių ši vakcina apsaugo iškart po paskiepijimo.

Ir meningitas, ir sepsis yra labai sunkūs susirgimai. Svarbu, kad sugebėtumėte atpažinti jų

požymius ir simptomus bei žinotumėte, ką daryti, kai juos pastebėsite.

Šalutinis MenC vakcinės poveikis

Jūsų kūdikiui gali patinti, parausti ir pasidaryti skausminga injekcijos vieta. Maždaug pusė visų vaikų, paskiepijus šia vakcina, gali tapti irzlūs, o apytiksliai 1 iš 20 gali truputį karščiuoti. Itin retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją.

Hib / MenC vakcina

Jūsų vaiką reikia paskiepyti sudėtinės Hib / MenC vakcinės doze, norint sustiprinti jo apsaugą nuo infekcijų, kurias sukelia B tipo *Haemophilus influenzae* ir C grupės meningokokai. Ši pakartotinė dozė teikia ilgalaikę apsaugą, visą vaikystės laikotarpį, nuo dviejų meningito ir sepsio sukėlėjų.

Jūsų vaiką reikia paskiepyti pakartotine Hib / MenC doze, kai jam sukaks 12 mėnesių.

Pakartotinės Hib / MenC vakcinės dozės šalutinis poveikis

Jūsų kūdikiui gali patinti, parausti ir pasidaryti skausminga injekcijos vieta. Maždaug pusė visų vaikų, paskiepijus šia vakcina, gali tapti irzlūs, o apytiksliai 1 iš 20 gali truputį karščiuoti. Itin retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją.

MMR vakcina

MMR vakcina saugo jūsų vaikutį nuo tymų (M), kiaulytės (M) ir raudonukės (R) – raidė skliaustuose yra ligos angliško pavadinimo pirmoji raidė.

Jūsų kūdikį reikia paskiepyti MMR vakcina, kai jis bus maždaug 15 mėnesių amžiaus.

Jūsų vaikas bus paskiepytas pakartotine MMR vakcinės doze prieš pradedant lankyti mokyklą.

Informacija apie skiepimą MMR vakcina ir pakartotine MMR vakcinės doze jums bus atsiųsta neužilgo prieš skiepimą. Jei norite gauti informacijos anksčiau, apsilankykite tinklapiuose www.mmrthefacts.nhs.uk arba www.dhsspsni.gov.uk/phealth, arba nedvejodami klauskite apsilankiusios sveikatos priežiūros darbuotojo.

Dažnai užduodami klausimai apie skiepimą

Kiek laiko turi praeiti po paskiepijimo, kad galėčiau vestis savo kūdikį plaukioti?

Savo kūdikį galite vestis plaukioti bet kada ir prieš, ir po paskiepijimo. Priešingai paplitusiam įsitikinimui, kūdikiui nebūtini jokie skiepai prieš pradedant užsiiminėti plaukimu.

Ar yra kitų būdų sustiprinti mano kūdikio imunitetą?

Nėra jokių kitų patikrintų, veiksmingų būdų jūsų kūdikiui imunizuoti. Buvo bandyta nuo kokliušo apsaugoti kitokiu būdu, naudojant homeopatinę mediciną, tačiau jis nepasiteisino. Homeopatijos fakulteto Taryba (gydytojų, turinčių kvalifikaciją homeopatijos srityje, registruotoji organizacija) pataria tėvams imunizuoti savo vaikus standartinėmis vakcinomis.

Ar, paskiepijus mano kūdikį keliomis vakcinomis vienu metu, nebus per daug apkrauta jo / jos imuninė sistema?

Ne. Nuo pat gimimo kūdikių imuninė sistema saugo juos nuo aplinkoje esančių mikrobus. Be šios apsaugos kūdikiai neįstengtų įveikti dešimčių tūkstančių bakterijų ir virusų, kurie dengia jų odą, nosį, gerklę ir žarnyną. Ši apsauga išlieka visą gyvenimą.

Teoriškai kūdikis bet kuriuo metu galėtų veiksmingai reaguoti į maždaug 10 000 vakcinų. Taigi kūdikio imuninė sistema pajėgi atlaikyti ir išties lengvai atlaiko tas vakcinas, kuriomis jis skiepijamas pagal įprastinį skiepijimo grafiką.

Teko girdėti, kad vakcinų sudėtyje yra tiomersalio (gyvsidabrio)

Tiomersalis nebenaudojamas vakcinose, kuriomis skiepijama pagal įprastinę skiepijimo programą. Vakcinų konservavimo sumetimais daugiau nei 60 metų buvo naudojamas labai mažas kiekis gyvsidabrio. Per visą tą laiką nebuvo pastebėta jokių šios medžiagos kenksmingumo požymių. Tačiau dabar jo atsisakyta, kadangi pasauliniu mastu užsibrėžtas tikslas sumažinti gyvsidabrio poveikį iš šaltinių, kurių galima atsisakyti.

Ar yra priežasčių, dėl kurių mano kūdikis neturėtų būti skiepijamas?

Priežasčių, dėl kurių kūdikiai neturėtų būti skiepijami, yra labai mažai. Jūs turite pranešti apsilankiusiam sveikatos priežiūros darbuotojui, bendrosios praktikos gydytojui arba slaugytojai, jei jūsų kūdikis:

- turi aukštą temperatūrą arba karščiuoja;

- anksčiau blogai reagavo į kuriuos nors skiepus;
- yra kam nors labai alergiškas;
- serga kraujo liga;
- yra turėjęs traukulių arba priepuolių;
- yra gydytas nuo vėžio;
- yra sirgęs ligomis, kurios daro poveikį imuninei sistemai (pvz., leukoze, ŽIV arba AIDS);
- vartoja vaistus, kurie daro poveikį imuninei sistemai (pvz., didelės dozės steroidų arba vaistus, skiriamus po organų persodinimo arba nuo vėžio);
- serga kitomis sunkiomis ligomis.

Tai ne visais atvejais reiškia, kad jūsų kūdikio negalima skiepyti, tačiau ši informacija padeda gydytojui arba slaugytojai nuspręsti, kurie skiepai geriausiai tinka vaikui ir ar jums reikia duoti kitokių patarimų. Tai, kad šeimos nariai sirgo ar serga kuria nors liga, nėra pagrindas neskiepyti jūsų kūdikio.

Kas atsitiks, jei po paskiepijimo mano kūdikiui pakils temperatūra?

Vakcinų šalutinio poveikio atvejai pasitaiko retai, paprastai jie būna lengvi ir greitai išnyksta. Kai kuriems kūdikiams gali pakilti temperatūra arba prasidėti karščiavimas (virš 37,5 °C). Jeigu palietę kūdikio veiduką jaučiate, kad jis karštas, paraudęs arba išmuštas raudonio, veikiausiai kūdikis karščiuoja. Kūdikio temperatūrą galite išmatuoti termometru. Kūdikiai ir vaikai karščiuoja gana dažnai. Karščiavimas dažnai pasireiškia infekcijos atvejais. Kartais dėl

karščiavimo kūdikiui gali užteiti traukuliai. Taip gali atsitikti dėl bet kokios karščiavimo, nesvarbu, ar jį sukėlė infekcija, ar vakcina. Taigi svarbu žinoti, ką daryti, jei kūdikis karščiuoja. Turėkite omenyje, kad karščiavimą dažniausiai sukelia ligos, o ne skiepai.

Kaip gydyti nuo karščiavimo

1. Kūdikį reikia laikyti vėsiai, kitaip tariant:
 - negalima jo aprengti per šiltai arba užkloti keliomis antklodėmis;
 - kambaryje, kuriame yra kūdikis, neturi būti per karšta (ir ne per šalta, o tik maloniai vėsu).
2. Duokite gerti daug vėsių skysčių.
3. Duokite vaikams skirtą skystąjį paracetamolį arba ibuprofeną (vaistinėje paprašykite šių vaistų be cukraus). Atidžiai perskaitykite ant buteliuko pateiktus nurodymus ir kūdikiui duokite pagal jo amžių tinkamą dozę. Gali prireikti po keturių-šešių valandų duoti antrą dozę.

Atminkite: vaikams iki 16 metų amžiaus negalima duoti vaistų, kurių sudėtyje yra aspirino.

Nedelsdami iškvieskite gydytoją, jei jūsų kūdikis:

- turi labai aukštą temperatūrą (39 °C ar net aukštesnę);
- jam užėjo traukuliai.

Jeigu vaikui užėjo traukuliai, paguldykite jį ant šono saugioje vietoje, kadangi jo kūnas gali trūkčioti arba mėslungiškai krūpčioti.

Kaip atpažinti meningitą ir sepsį

MenC vakcina, Hib vakcina ir pneumokokinė vakcina saugo nuo trijų tipų meningito ir sepsio (kraujo užkrėtimo). Yra kitų šių susirgimų tipų, nuo kurių nėra skiepų, todėl svarbu pastebėti požymius ir simptomus.

Meningitas gali sukelti smegenų dangalų patinimą. Tie patys mikrobai gali sukelti ir kraujo užkrėtimą (sepsį). Meningitu arba sepsiu užsikrėtęs kūdikis arba vaikas gali sunkiai susirgti vos per keletą valandų. Negydomos abi šios ligos gali būti mirtinos. Ankstyvieji meningito simptomai yra nežymūs ir panašūs į peršalimo bei gripo simptomus, pvz., pakilusi temperatūra (37,5 °C ir aukštesnė), irzlumas, vėmimas ir apetito stoka. Toliau nurodyti kai kurie svarbūs požymiai, į kuriuos būtina atkreipti dėmesį.

Kūdikiams gali pasireikšti šie pagrindiniai **meningito** simptomai:

- šaižus, į vaitojimą panašus Verksmas;
- pakeltas vaikas suirzta;
- iškilęs momenėlis;
- mieguistumas ir sulėtinta reakcija – kūdikį sunku prižadinti;
- kūdikis būna suglebęs ir apatiškas arba sustingęs, judesiai trūkčiojantys;
- kūdikis nevalgo, vemia;
- išblyškusi, mėlynėmis išmušta arba mėlstanti oda;
- karščiavimas.

o pagrindiniai **sepsio** simptomai gali būti:

- pagreitinotas arba trūkčiojamas kvėpavimas;
- išblyškusi, mėlynėmis išmušta arba mėlstanti oda;
- aukšta temperatūra ir šaltos rankos bei kojos;
- drebulys;
- vėmimas, nevalgymas;
- raudonos arba violetinės dėmės, kurios paspaudus nepablyksta (atlikite toliau aprašytą bandymą su stikline);
- skausmas arba irzlumas dėl skaudamų raumenų arba stipraus galūnių ar sąnarių skausmo;
- suglebimas;
- stiprus mieguistumas.

Jei stiklinę stipriai prispausite prie sepsinio išbėrimo, pastarasis nepablykš. Per stiklą matysite išbėrimą. Tokiu atveju nedelsdami kreipkitės pagalbos į gydytoją.

Vyresniems vaikams, jauniems ir suaugusiems žmonėms gali pasireikšti šie pagrindiniai **meningito** simptomai:

- sustingęs kaklas (patikrinkite, ar ligonis gali paliesti lūpomis savo kelius arba keliais pasiekti kaklą);
- labai stiprus galvos skausmas (vien šis simptomas nėra priežastis kreiptis į gydytoją);
- nepakantumas ryškioms šviesoms;

- vėmimas;
- karščiavimas;
- mieguistumas, sulėtinta reakcija arba minčių susipainiojimas;
- išbėrimas.

o pagrindiniai **sepsio** simptomai gali būti:

- mieguistumas, sulėtinta reakcija, abejingumas arba minčių susipainiojimas (vėlyvasis sepsio simptomas);
- stiprūs rankų, kojų ir sąnarių skausmai;
- labai šaltos rankos ir kojos;
- drebulys;
- pagreitinotas kvėpavimas;
- raudonos arba violetinės dėmės, kurios paspaudus nepablyksta (atlikite anksčiau aprašytą bandymą su stikline);
- vėmimas;
- karščiavimas;
- viduriavimas ir skrandžio Spazmai.

Svarbu atminti, kad ne visiems ligoniams pasireiškia visi išvardytieji simptomai. Jei ligoniui pasireiškė kai kurie iš šių simptomų, ypač jeigu pasirodė raudonų arba violetinių dėmių, **skubiai** kreipkitės į gydytoją. Jei neturite galimybės susisiekti su gydytoju arba vis dar nerimaujate, nors ir gavote patarimų, pasikliaukite savo instinktais ir nuvežkite savo vaiką į artimiausios ligoninės skubios pagalbos skyrių.

**Kur galėčiau rasti daugiau
informacijos?**

Meningitis Research Foundation ir
Meningitis Trust teikia informaciją
apie meningitą.

Paskambinkite į Meningitis
Research Foundation visą parą
veikiančios pagalbos linijos
nemokamu telefonu 080 8800 3344
arba apsilankykite tinklapyje
www.meningitis.org

Paskambinkite į Meningitis Trust
visą parą veikiančios pagalbos
linijos nemokamu telefonu
0800 028 18 28 arba apsilankykite
tinklapyje www.meningitis-trust.org

Patarimo taip pat galite kreiptis į
savo gydytoją, slaugytoją arba
vaikus namuose lankantį sveikatos
priežiūros darbuotoją.

Įprasta vaikų skiepijimo programa

Kada skiepyti	Ligos, nuo kurių saugo vakcina	Kaip skiepijama
2 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomieltas ir Hib infekcija Pneumokokinė infekcija	Viena injekcija Viena injekcija
3 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomieltas ir Hib infekcija Meningitas C	Viena injekcija Viena injekcija
4 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomieltas ir Hib infekcija Meningitas C Pneumokokinė infekcija	Viena injekcija Viena injekcija Viena injekcija
12 mėnesių amžiaus	Hib infekcija ir meningitas C	Viena injekcija
15 mėnesių amžiaus	Tymai, kiaulytė ir raudonukė Pneumokokinė infekcija	Viena injekcija Viena injekcija
3-5 metų amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas ir poliomieltas Tymai, kiaulytė ir raudonukė	Viena injekcija Viena injekcija
14-18 metų amžiaus	Stabligė, difterija ir poliomieltas	Viena injekcija

Jeį jųsų vaikas liko nepaskiepytas kuria nors vakcina, niekada nevėlu jį paskiepyti. Susitarkite dėl apsilankymo su savo bendrosios praktikos gydytoju arba vaikus namuose lankančiu sveikatos priežiūros darbuotoju.

Jeį norite daugiau sužinoti apie skiepijimą, apsilankykite DHSSPS tinklapyje www.dhsspsni.gov.uk/phealth, arba nacionalinės skiepijimo programos tinklapyje www.immunisation.nhs.uk, arba www.mmrthefacts.nhs.uk.

Produced by the Health Promotion Agency for Northern Ireland on behalf of the Department of Health, Social Services and Public Safety and the four Health and Social Services Boards. Crown Copyright material reproduced with the permission of the Controller of HMSO and the Queen's Printer for Scotland.

02/07